

UILSKUIKENS

Enkele weken geleden vertelde Fred Koning in een vrijwilligersbijeenkomst iets over de roofvogels en de uilen in de duinen van de Amsterdamse Waterleiding. Al meer dan veertig jaar wordt door hem onderzoek naar het voorkomen en broeden van deze vogels gedaan. In die periode maakte hij tal van veranderingen in het aantal en de soorten die er voorkomen mee. Zo zag hij de Buizerd en de Havik als broedvogel komen en de Ransuil vrijwel verdwijnen. Het Steenuiltje had al voor het begin van zijn onderzoek het veld geruimd. In 1990 schreef Koning, samen met de voormalige bioloog van de AW-duinen, Gert Bayens, een boek over de uilen in de duinen.

Ondanks de genoemde veranderingen is het boek nog steeds lezenswaardig.

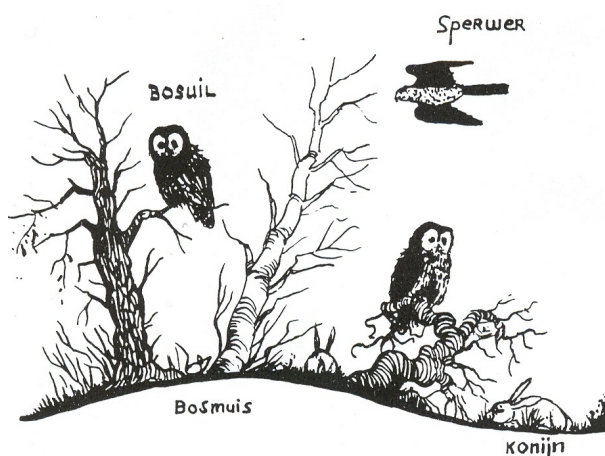
Voor al zijn ervaringen met Bosuilen besteed Koning in het boek veel aandacht. Voor deze vogels plaatste hij een groot aantal nestkasten en controleerde deze kasten vrijwel wekelijks. Op deze wijze verkreeg hij een schat aan gegevens, onder andere door het ringen van zowel de oude als de jonge vogels in de kasten. Dat de kasten door de uilen graag worden gebruikt blijkt wel uit een overzichtje in het boek. Tachtig procent van de populatie in de AW-duinen broedt in een nestkast. Door het ringen van de vogels kreeg hij tevens inzicht in de doodsoorzaken van Bosuilen. Verreweg de meeste vogels komen buiten de duinen aan hun eindje. Dood gevonden of verongelukt in het auto- en treinverkeer.

De komst van de Havik als broedvogel, overigens nadat het boek was uitgekomen, bracht grote veranderingen. Er broeden nu iets minder van tien paren Haviken in de AW-duinen, die niet alleen de

Kauwen en Eksters, maar ook de Bosuilen het leven zuur maken. Jonge en oude vogels vallen aan deze rovers ten prooi, zelf zoveel dat de stand met vogels van buiten de duinen wordt aangevuld.

Dezer dagen kreeg ik wat oude gegevens over roofvogels in de duinen tussen Zandvoort en Noordwijk in handen. In het midden van de negentiende eeuw maakte een zekere Wickevoort Crommelin korte metten met roofvogels in het duin. Hij beschouwde roofvogels als ongedierte, dat kort gehouden moest worden. Nadat hij die levensbeschouwing eerst zelf in praktijk bracht, liet hij, nadat hij blind geworden was, de vogels door zijn jachtopzichters schieten.

Zo liet hij in 1869 in een verslag aan het museum in Leiden weten dat hij over de zeven/acht jaar daarvoor 450 Sperwers en 360 Kiekendieven van zijn schutters mocht ontvangen. Een deel van deze buit staat nu nog steeds in de kasten van Naturalis naar de kamfer te stinken.

Nog even terug naar de uilen. In de genoemde lezing deed Koning verslag van een broedgeval van een Bosuil in een kast. Het beest zat bij enkele controles netjes op haar eieren, tot hij bij een volgend bezoek een kauw broedend in de kast aantrof.

De ontknoping van dit raadsel kwam na het broedseizoen, toen de kast werd schoongemaakt. De Uil was zo broedvast geweest dat ze was blijven zitten toen een Kauw nestmateriaal boven op haar de kast in ging slepen. Uiteindelijk werd ze zo door het nest, de eieren en de Kauw bedekt en vond de dood. Met recht: een Uilskuiken!

W. Andelaar